

Przegląd polskich opracowań naukowych

**Maria Grzymisławska-Cybulska, *Prawo pomocy w postępowaniu sądowoadministracyjnym jako element realizacji prawa do sądu*,
Seria Monografie Prawnicze, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2013,
ss. 300, ISBN 978-83-255-527-56.**

Monografia *Prawo pomocy w postępowaniu sądowoadministracyjnym jako element realizacji prawa do sądu* stanowi pierwsze w Polsce kompleksowe opracowanie dotyczące instytucji prawa pomocy, tj. zwolnienia od kosztów sądowych i ustanowienia pełnomocnika z urzędu w postępowaniu przed sądem administracyjnym.

Punktem wyjścia rozważań było wskazanie miejsca i roli prawa pomocy w ogólnej koncepcji prawa do sądu, rozumianej jako prawo do sprawiedliwego i jawnego rozpatrzenia sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki przez właściwy, niezależny, bezstronny i niezawisły sąd.

Poddawane ocenie instrumenty pomocy prawnej skłoniły autorkę między innymi do podjęcia próby udzielenia odpowiedzi na pytania: o zasadność spotykanych często w praktyce odwołań do tzw. prawa ubogich, o kompletność i racjonalność rozwiązań proceduralnych normujących prawo pomocy w postępowaniu sądowoadministracyjnym czy o pozycję referendarza sądowego w wojewódzkim sądzie administracyjnym w systemie wymiaru sprawiedliwości. Zasadnicze rozważania na temat prawa pomocy autorka zawarła w rozdziałach IV i V, dotyczących przyznawania prawa pomocy osobom fizycznym, a także osobom prawnym i jednostkom organizacyjnym nieposiadającym osobowości prawnej. W tym zakresie analiza tekstu prawnego jest wnikliwa i poparta wieloma praktycznymi przykładami.

Prezentowana publikacja stanowi wynik pogłębionej analizy obowiązujących rozwiązań prawnych. Autorka w sposób umiejętny uwzględniła także stanowisko doktryny i judykatury. W pracy nie ograniczono się wyłącznie do rozważania rozwiązań funkcjonujących w postępowaniu przed sądami administracyjnymi, ale również w celu porównawczym nawiązano do przepisów właściwych procedurze cywilnej i regulacji stosowanej w państwach członkowskich Unii Europejskiej, w szczególności w Niemczech i we Francji. Autorka poddaje także ocenie zasady usprawienia dostępu do sądu zawarte w dyrektywie Rady 2003/8/WE z dnia 27 stycznia 2003 r. w celu usprawienia dostępu do wymiaru sprawiedliwości w sporach transgranicznych.

Monografia stanowi opracowanie dedykowane praktykom prawa, w szczególności jest adresowane do adwokatów, radców prawnych, sędziów i referendarzy sądowych w wojewódzkich sądach administracyjnych. Może także stanowić ciekawy materiał badawczy dla studentów prawa.

Anna Trela